

Interreg

Latvija-Lietuva

Eiropas Reģionālās attīstības fonds

EIROPAS SAVIENĪBA

LLI-483 «Unikālo ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko dabas vērtību izmantošana zaļā izzinošā tūrisma attīstībā»/ GEOTOUR

Apmācības tūrisma gidiem “Dabas tūrisms Zemgalē - ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie objekti”

“Aktīvais tūrisms – tūristam interesantu un oriģinālu programmu veidošana”

*Valmieras novada tūrisma pārvaldes vadītājs, gids **Toms Treimanis***

1.08.2022.

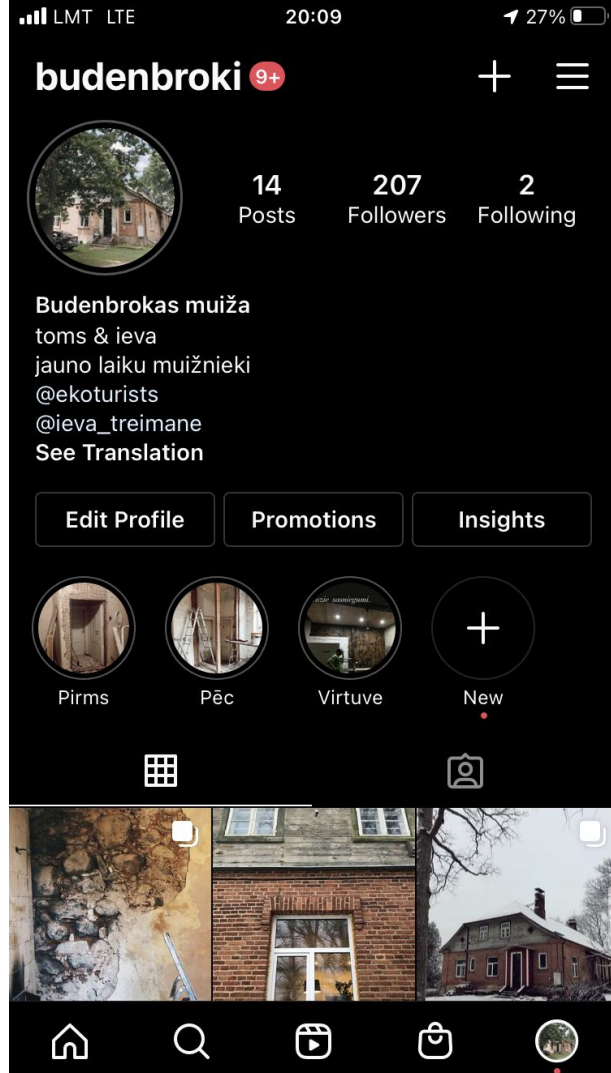
Kas es esmu?

Brīvdomātājs ar
profesionālu ievirzi
tūrisma jomā!

Budenbrokas muiža

Covid 19 laika Tendences

<https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/rudenim-netipiski-daudz-cilveku-covid-19-laika-pastai-gajas-gar-juru-un-dabas-takas.a383393/>

Cenas tīrelis. 2020. gada novembris. Ilustratīvs attēls.

Foto: Jara Sizova/LSM

**Rudenim netipiski daudz cilvēku Covid-19 laikā
pastaigājas gar jūru un dabas takās**

Ilgtspējīgs tūrisms

Ilgtspējīgs tūrisms un tūrisma produkts būs tāds tūrisms un ar to saistītās aktivitātes, kas neapdraud un saglabā dabas un kultūrvēsturiskās vērtības, dod finansiālu labumu attiecīgās teritorijas ekonomikai un ieguvējs ir vietējais uzņēmējs, vietējais cilvēks un arī pats tūrists ilgtermiņā.

Tūrisma maršrutu veidošanas pamatprincipi - Ilgtspējas principi

Veidošanas un tā popularizēšanas procesā ir vēlams izmantot labiekārtotas teritorijas un dabas un kultūras objektus, kuru apskatei ir izveidota atbilstoša un piemērota infrastruktūra.

Nav pieļaujams, ka kā noslogoti un bieži apmeklēti tūrisma objekti maršrutos tiek izmantotas un popularizētas nelabiekārtotas ĪADT un Natura 2000 teritorijas, kā arī atsevišķi unikāli dabas un kultūras pieminekļi un reti sastopamas, aizsargāmas augu un dzīvnieku sugas, īpaši to dzīvotnes.

Ja tomēr veidojam maršrutu šajās teritorijās, tad ir jāievēro Latvijā spēkā esošie normatīvie akti.

Tūrisma maršruti, kas plānoti īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, var būt mazāk noslogojami putnu ligzdošanas un citu dzīvnieku vairošanās laikā, taču intensitāte atkal var pieaugt ārpus šīs sezonas un īpaši nesezonā, kad traucējuma efekts ir ļoti minimāls.

Tūrisma maršrutu veidošanas pamatprincipi - Ilgtspējas principi

Laivojiens “Strīķē un vaidi”

<https://www.facebook.com/57972629029784/videos/2111878792435781>

Tūrisma maršrutu veidošanas pamatprincipi - Normatīvie akti

Zīme „Privātīpašums” (t.sk. ĪADT un Natura 2000 teritorijās) bez sīkāka paskaidrojuma ir tikai vienīgi informācija, kas norāda uz konkrētās teritorijas īpašuma formu;

Ja teritorijas īpašnieks vēlas noteikt kādus apmeklējuma u.c. veida ierobežojumus savā teritorijā, tad apkārt īpašumam ir jābūt izvietotām redzamām informācijas zīmēm ar konkrētu informāciju – papildzīmi vai telefona nummuru;

Plānojot maršrutus, no šādām „privātām” teritorijām, iepriekš to nesaskaņojot (mutiski, rakstiski) ar īpašnieku vai tās pārvaldnieku, vajadzētu izvairīties.

Tūrisma maršrutu veidošanas pamatprincipi - Normatīvie akti

Saskaņā ar Meža likumu, tūristi var uzturēties un brīvi pārvietoties valsts un pašvaldības mežā, bet ar transportlīdzekļiem drīkst pārvietoties tikai pa meža ceļiem.

Tūristu uzturēšanos un brīvu pārvietošanos privātā mežā var ierobežot to īpašnieks uzstādot piemēram brīdinošus uzrakstus.

Zvejniecības likums nosaka fizisko personu pārvietošanās tiesības Tauvas joslā.

Tauvas josla ir sauszemes josla gar ūdeņu krastiem, kas paredzēta ar zveju vai kuģošanu saistītām darbībām, kā arī kājāmgājējiem. Tauvas joslu bez maksas un bez iepriekšējas saskaņošanas ar zemes īpašnieku var lietot gan kājnieku, gan ūdenstūristi, putnu un dabas vērotāji un ikviens cits interesents;

Gar privāto ūdeņu krastiem ir 4 metri, gar pārējo ūdeņu krastiem – 10 metri, bet gar jūras piekrasti – 20 metri.

1.posms "Drankis - Sietiņš" 29. FEBRUĀRIS, 17 KM	2.posms "Bauzis - Dauguļu mž." 29. MARTS, 19 KM
3.posms "Budenbrokas mž. - Lantus" 3. MAIJS, 19 KM	4.posms "Purs - Budenbrokas mž." 22. AUGUSTS, 18 KM
5.posms "Sietiņš - Bauzis" 19. SEPTEMBRIS, 17 KM	6.posms "Lantus - Drankis" 25. OKTOBRIS 14 KM
7.posms "Dauguļu mž. - Purs" 29. NOVEMBRIS, 20 KM	

Dalība katrā no posmiem - 4 EUR/pers.
Par katru posmu sekos plašāka informācija un detalizēts pārģājiena apraksts.

Seko: [visit.koceni.lv](https://www.visit.koceni.lv) [visit.kocenunovads](https://www.visit.kocenunovads.lv)

Tūrisma maršrutu veidošanas pamatprincipi - Veidojošie elementi

Pareiza maršruta plānošana ietver:

- maršruta trases jeb ceļa iezīmēšanu un sadalīšanu posmos (piemēram: pārvietošanās, nometnes iekārtošana, objektu apskate u.c.);
- tehnisku posmu raksturojumu, piemēram, nosakot pārvietošanās veidu, drošības aspektus;
- apmeklējamo objektu skaitu, apskates laiku un posma veikšanai nepieciešamā laika noteikšanu.

Tūrisma maršrutu veidošanas pamatprincipi - Veidojošie elementi

Maršruta veidošana aizsākas ar tā ideju – konkrēta vieta vai galamērķis, tēma, notikums vai objekts.

Jebkuru tūrisma maršrutu veido šādi elementi:

- maršruta mērķis un tematika;
- mērķauditorijas specifika;
- maršruta trase jeb ceļš;
- apskates objekti jeb tūristu piesaistes;
- laika plāns;
- infrastruktūra;
- papildpakalpojumi

Tūrisma maršrutu veidošanas pamatprincipi -Metodes

Pirmā metode - Tradicionāli tūrisma maršruti tiek veidoti strādājot ar aktuālo tūrisma informāciju un kartogrāfisko materiālu;

Darbojoties pēc šādas metodes kritiski svarīga ir apstrādātās informācijas precizitāte un aktualitāte, kā arī laba komunikācija ar tā tapšanā iesaistītajām pusēm.

Otra maršruta sastādīšanas metode balstās uz izpētes braucienu organizēšanu. Trase un galamērķis tiek iepazīti dabā.

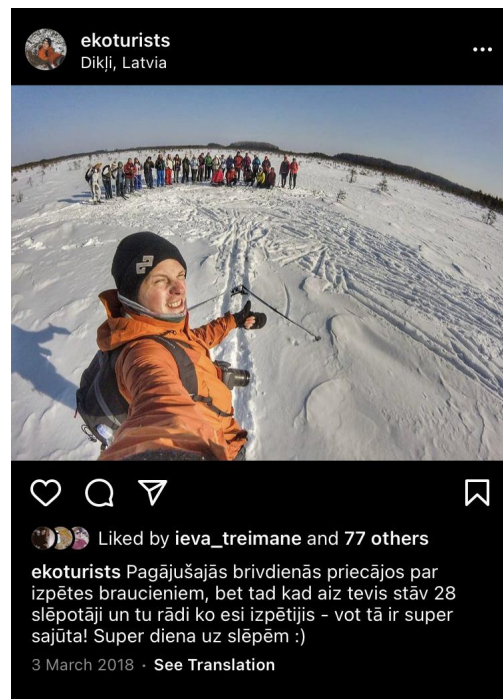
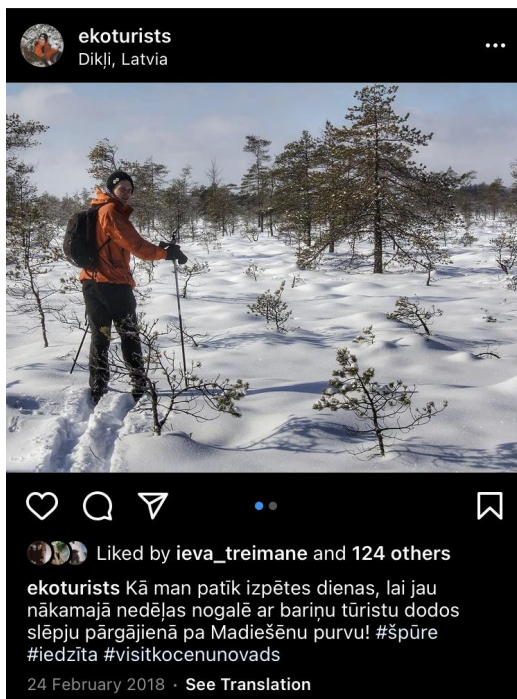
Svarīgs ir sagatavošanās posms un maršruta skice jeb projekts, kura tiek precizēta, ņemot vērā tūristu piesaistes atlases kritērijus

Tūrisma maršrutu veidošanas pamatprincipi -Metodes

Pirmā metode -

<https://www.google.com/maps/d/u/1/edit?mid=1ei35JhK1qTQqp37kVxuDt7Yz7M&ll=56.855783495040384%2C23.721714056249972&z=7>

Otrā metode -

Tūrisma maršrutu veidošanas pamatprincipi –Metodes

Trešā metode ir citu veidota tūrisma maršruta adaptēšana noteiktai mērķauditorijai vai vietējiem specifiskajiem apstākļiem. Šādā gadījumā tūrisma maršruts jau pastāv, taču tiek strādāts pie tā niansēm un pielāgošanas konkrētajām prasībām.

Pielāgojot koncepciju par dažādo tūrisma plānošanu, tūrisma maršrutu veidošanai praksē izmanto arī sintēzes pieeju – ir zināmas tūristu piesaistes , taču uz to bāzes jāizveido optimālu tūrisma maršrutu, iesaistot tās un nodefinējot skaidri potenciālās mērķauditorijas.

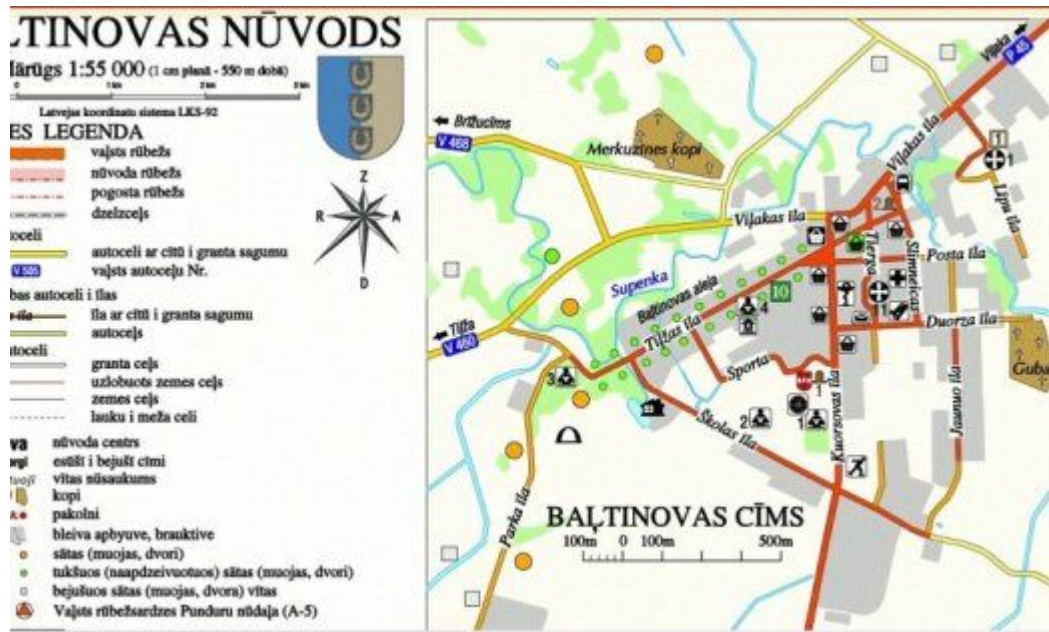
Var lietot arī pretējo – analītisko pieeju, kad ir noteikta teritorija, kuras ietvaros jāizveido konkrēti tūrisma maršruti, tos labi segmentējot un pozicionējot. Abu tūrisma maršrutu plānošanas pieeju mērķis var būt līdzsvarotāka reģionālā attīstība.

Tūrisma maršrutu veidošanas pamatprincipi –Metodes

Trešā metode -

<https://www.google.com/maps/d/u/1/edit?hl=en&mid=1gZMaCCZ7QFmOngWXJQlVy2gfsWSP0qN1&ll=57.53219400534478%2C25.147471600000006&z=10>

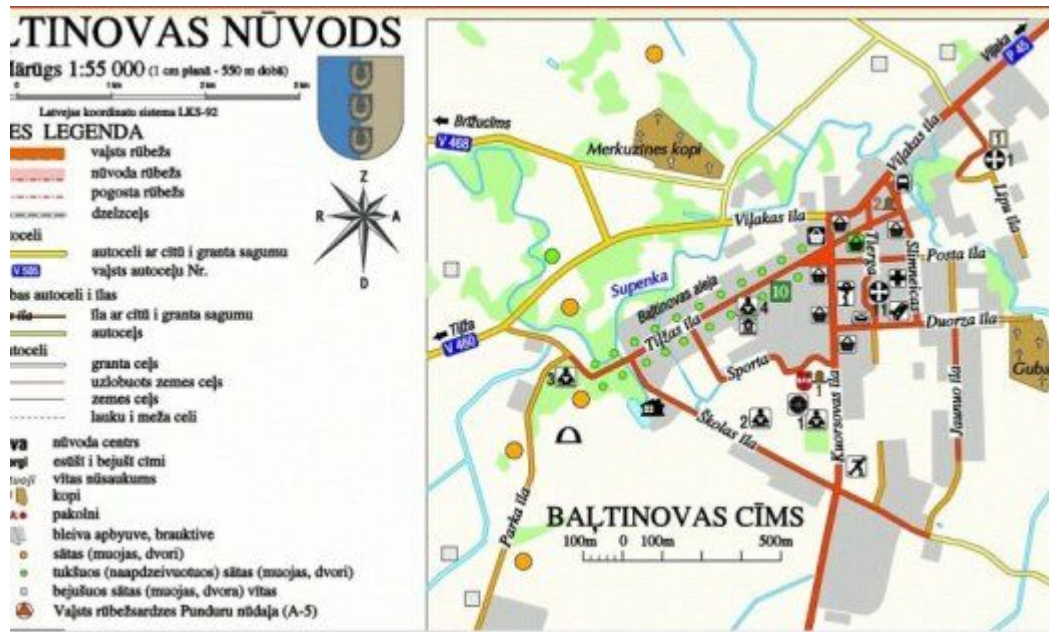
Tūrisma maršrutu veidošanas pamatprincipi – Palīgrīki

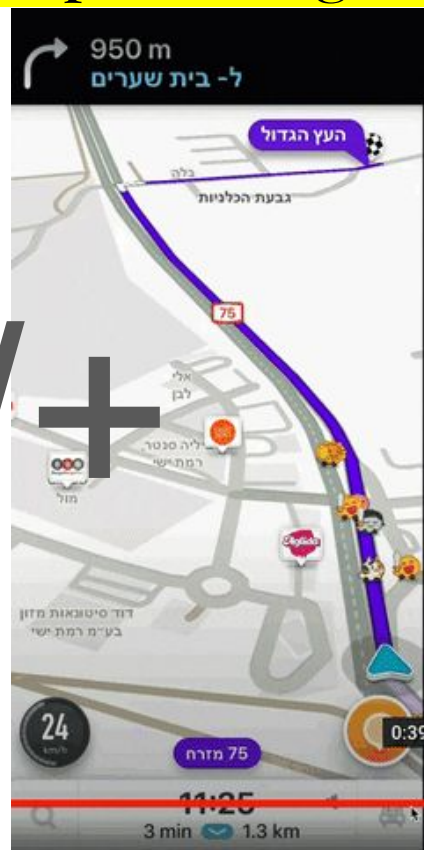
=

Tūrisma maršrutu veidošanas pamatprincipi – Palīgrīki

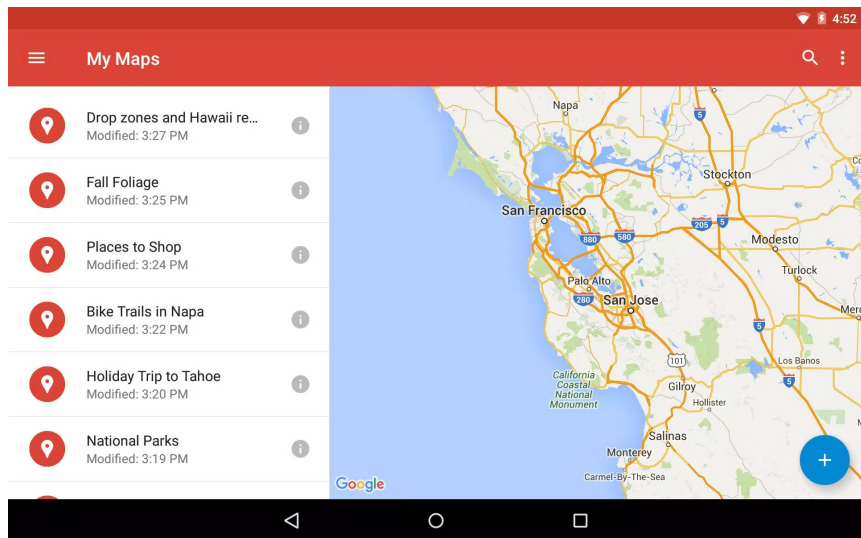

= / +

Tūrisma maršrutu veidošanas pamatprincipi – Palīgrīki

GOOGLE MY MAPS

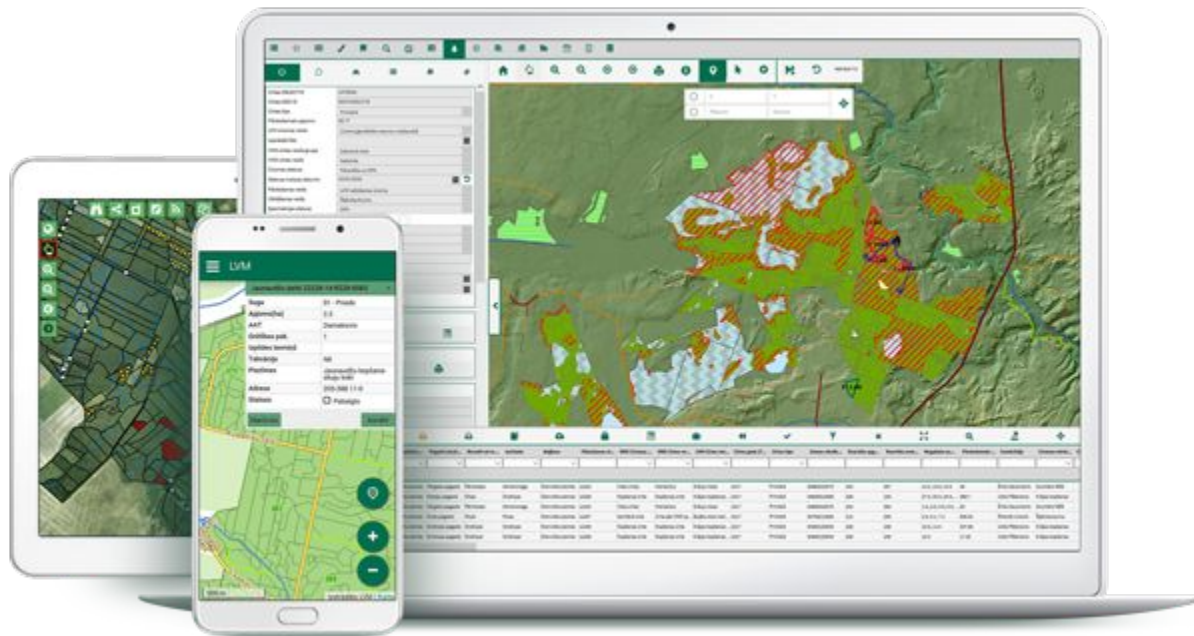

BALTIC MAPS

Tūrisma maršrutu veidošanas pamatprincipi – Palīgrīki

LVM GEO

Maršrutu iedalījums pēc pārvietošanās veida – pārgājieni

Kājnieku (un nūjošanas) maršrutu izstrāde ietver sevī šādas darbības:

1. Maršruta trases izvēle (vieta un kustības plānojums);
2. Apskates objektu izvēle;
3. Maršruta trases tehniskais raksturojums (t.sk. laika plānojums, sarežģītības pakāpe);
4. Apstāšanās vietas;
5. Naktsmītnes (nometnes vieta vai tūristu mītne);
6. Maršruta marķējums, kartes, orientēšanās maršrutā;
7. Drošības aspekti maršrutā;
8. Papildpakalpojumi (gids, transports u.c.).

Dažkārt maršrutu izstrādē objektu izvēle nosaka maršruta trases plānojumu, un trase būtībā tiek pielāgota objektu izvietojumam, līdz ar to – plānošanas aktivitāšu secībā var paredzēt izmaiņas.

Maršrutu iedalījums pēc pārvietošanās veida – pārgājieni

Trases izvēle ir saistīta ar maršruta mērķi. Mērķis nosaka maršruta idejisko saturu, palīdzot izvēlēties objektus un tos interpretēt.

Objekti ir tematiski atbilstoši maršrutam, tomēr kā piesaiste var būt arī klimatiskas īpatnības, ainava, reljefs. Parasti maršruta mērķis tiek ietverts jau tā nosaukumā.

Maršruta sākumpunktam un galapunktam jābūt sasniedzamam kā ar individuālo, tā sabiedrisko transportu.

Pārgājienu maršruti, no pieejamības viedokļa, var būt sezonāli vai pieejami visu gadu.

Parasti pārgājieni tiek veikti nelielās (4-12 pers.) vai vidējās (13-30 pers.) grupās. Lielākas grupas ir grūti vadāmas un arī trases kapacitāte var to nepieļaut.

VELOBRAUCIENS

Šis vasaras pirmais
velo miniens!

"Aizmin pie trušiem!"

Rubene - "Mežiņi" - Briedes upe - Rubene

Sākums Rubenē, pie BMX trases

14.Jūlijs | 37km | 10:00

Pa ceļam: Baudīsim novada ainaviskos ceļus un vērosim dabu, pusdienosim un dosimies ekskursijā saimniecībā "Mežiņi", kā arī piedzīvosim pārsteigumus!

Saņemot šo kartešu, saņemsi 10% atlaides uz visu izdevumu, kas saistīti ar šo braucienu.

Kocēnu novada ziemas pārgājiens

"Silkalni - Podzēni - Teterkalna
Mucenieku purvs - Septiņu
kungu robeža - Silkalni"

SEPTIŅU KUNGU ROBEŽU MEKLĒJOT

10:00

13.01

16km

Sākuma
punkts lauku
mājā "Silkalni"

Pārgājiens laikā -
arstniecisko tēju
baudīšana un
slāsti par tām

Piesakies: turisms@kocenunovads.lv, +37128644530 vai ejuz/KNZIEMA

BUDENBROKAS PAVASARIS

PĀRGĀJIENS
STARP TRIM MUIŽĀM

22.maijs | 10:00 | 16KM

Dikļu muiža | Ozolmuiža | Budenbrokas muiža

Pārgājienu vadīs Toms Treimanis
Dalības maksa 10 EUR/pers
PIESAKIES: ej.uz/buden
vai 28644530

Vietu skaits ierobežots!
Pasākuma laikā var tikt fotografēts un filmēts publicitātes vajadzībām

Budenbrokas muiža

budenbrokasmuiža.lv

Budenbrokas muiža

2020.GADS
APKĀRT
NOVADAM

7 POSMI
KOCĒNU

1.posms "Drankis - Sietiņš" 29. FEBRUĀRIS, 17 KM	2.posms "Bauzis - Dauguļu mž." 29. MARTS, 19 KM
3.posms "Budenbrokas mž. - Lantus" 3. MAIJS, 19 KM	4.posms "Purs - Budenbrokas mž." 22. AUGUSTS, 18 KM
5.posms "Sietiņš - Bauzis" 19. SEPTEMBRIS, 17 KM	6.posms "Lantus - Drankis" 25. OKTOBRIS 14 KM
7.posms "Dauguļu mž. - Purs" 29. NOVEMBRIS, 20 KM	

Dalība katrā no posmiem - 4 EUR/pers.

Par katru posmu sekos plašāka informācija un detalizēts pārgājiena apraksts.

Seko: visit.koceni.lv [visit.kocenunovads](https://www.facebook.com/visit.kocenunovads)

Maršrutu iedalījums pēc pārvietošanās veida – pārgājieni

Aktīvā tūrisma maršrutu gadījumā kā apskates objektus būtu svarīgi prezentēt ne tikai tos, kas par tādiem atzīti ceļvežos vai citos informācijas avotos (piemēram, dabas vai kultūras pieminekļi), bet ainavu, vietas dabiskās īpatnības, floru un faunu, teritorijas ģeogrāfisko (ģeoloģisko) izcelsmi u.c.

Ne vienmēr plānotais maršruts ved pa atsevišķiem objektiem piesātinātu teritoriju. Ainava šajos gadījumos uztverama kā kompleks objekts un to arī izmanto interpretācijā; to pašu var teikt par floras un faunas elementiem maršrutā.

Maršrutu iedalījums pēc pārvietošanās veida – pārgājieni

Kājnieku pārgājienos rekomendē ne vairāk kā 6 stundu pārvietošanos vienas dienas laikā (šajā laikā neietilpst pusdienu pauzes u.c. apstāšanās);

Rekomendējamais maršruta garums vienai dienai nepieredzējušiem tūristiem bez iepriekšējas fiziskas sagatavotības svārstās no 10 līdz 15 km dienā (maksimums 20 km, pie nosacījuma, ka apvidū nav izteiktu reljefa starpību vai šķēršļu).

No inventāra aspekta raugoties, kājnieku pārgājienos būtiskākais inventārs ir mugursoma un atbilstoši apavi. Sarežģītos šķēršļotos maršrutos – pārgājiena nūjas, virves, ķiveres un pieres lukturi. Apģērbā būtiski ievērot „kārtu” principu, lai, atbilstoši temperatūrai, var apģērbu variēt.

Maršrutu iedalījums pēc pārvietošanās veida – pārgājieni

Apstāšanās vietas

Ar apstāšanās vietām saprot vietas atpūtas pauzēm, pusdienām, kā arī pieturvietu pie dažādiem apskates vai interešu objektiem.

Rekomendētais pārvietošanās temps ir 40 minūšu pārvietošanās un 10 minūšu atpūta - vienas dienas pārgājienā plānojamas vismaz 5-6 apstāšanās vietas un vieta pusdienām.

Pusdienu vietas papildnosacījums var būt infrastruktūra (atpūtas vieta ar soliēm un galdiem, ugunsкура vieta), taču tas nav obligāti

Maršrutu iedalījums pēc pārvietošanās veida – pārgājieni

Nakšņošanas vietas izvēle

Vairākdienu pārgājienu maršrutos ir būtiski plānot atbilstošas nakšņošanas iespējas. Tās variē no nometnes mežā, upes vai ezera krastā līdz viesnīcai, protams, ja šāda veida infrastruktūra plānotajā maršrutā vispār eksistē.

Ja naktsmītne tiek izvēlēta nometnes veidā brīvā dabā, būtiski ir faktori: vietas drošība, vietas reljefa īpatnības, ūdens pieejamība, teritorijas lielums (teritorijai jābūt piemērotai nakšņotāju skaitam (telšu skaits)).

Maršrutu iedalījums pēc pārvietošanās veida – pārgājieni

Maršruta marķējums, kartes, orientēšanās maršrutā

Plānojot kājnieku maršrutu, svarīgi paredzēt, kā tūrists orientēsies maršrutā.

Pastāv vairākas iespējas:

- **maršruta marķējums** - ilglaicīgs un īslaicīgs jeb pagaidu. Marķējumam jābūt labi pamanāmam, tā izvietojuma biežums atkarīgs no maršruta komplicētības. Svarīgi ir marķēt maršruta sākuma un beigu punktus, kā arī marķējumam jābūt krustojumos.
- ja kā galvenais **navigācijas instruments maršrutā paredzēta karte**, būtiski, ka tā ir pietiekami detalizēta, parāda pilnīgi ceļu un taku tīklu, reljefu, apvidus īpatnības. Visprecīzākās ir topogrāfiskās kartes mērogā 1 : 50 000, 1 : 10 000.
- **orientēšanās maršrutā var notikt, izmantojot leģendu** jeb detalizētu ceļa aprakstu. Parasti šajā aprakstā akcents ir uz aptuveno posma garumu, būtiskākajiem orientieriem;
- **izmantojot satelītnavigācijas ierīces** (GPS);
- **ja maršruts ved tikai gar drošu orientieri**, piemēram, jūras vai upes krastu, tad, iespējams, nav vajadzības izmantot specifiskus navigācijas instrumentus. Minētos veidus iespējams kombinēt, tādējādi panākot drošu navigāciju, īpaši svarīgi tas ir gadījumos, kur maršrutu paredzēts veikt bez gida.

ATŠIFRĒ ZILOKALNU

KOMANDA.....

Meklē Zilākalna apkārtnē izvietotos punktus un
atšifrē vārdus!

Koda šifrs ko ieguvi kontrolpunktos:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Atšifrē frāzes:

10	3	11	8	10	9	11	8	1	8
----	---	----	---	----	---	----	---	---	---

8	6	3	4
---	---	---	---

5	4	2	7	4
---	---	---	---	---

2	4	1	8	9	8
---	---	---	---	---	---

Atnesiet uz finišu sekojošus priekšmetus. Tie netiks atgriezti.

- Kaut ko transparent
- Ziedu
- Čiekuru
- Kaut ko sarkanu
- Kaut ko delizioso
- Kaut ko elterliche par 100 gadiem

Uztaisiet fotogrāfijas sekojošās vietās vai veidos, kuras jāparāda finišā.

- Pie uzraksta "Valmieras iela"
- Zrkadlove vai stikla atspūlgā
- Fonā ar tower uz trim kājām
- Ar Zilākalna garīnu
- Pie Kivi

Šis avīzes raksts avīzē "Liesma"
publicēts 1987. gada 16. oktobrī.
Kurā gadā rūpnīca sākusī
strādāt?

Atbilde:

Cik maksātu biļete sešiem
pasažieriem no Alojas uz
Jāņuparku un trim pasažieriem no
Dauguļiem uz Rīgu, saskaitot
kopā?
Atbilde:

Apmēram 13 km no Valmieras. Valmieras — Dīkļi ceļa kreisajā pusē paceļas
Ziemeļvidzemes lepnums — leģendām apvītais m augstais Zilākalns. Tā
austrumu, dienvidu un rietumu nogāzes ir lēzenas, bet nogāze — stāva.

Dabas pētnieki uzskata, ka miglai ceļoties no apkārtnes izgarojumiem
kas koncentrējas ap kalnu un tā nogāzēm radies Zilākalna nosaukums.

Ar Zilokalnu saistās daudz teiku un vēsturisku nostāstu. Viens no tiem ir
šāds. Kad lielkņazs Ģedemins 1322. g. ar lielu karaspēku nonācis
Ziemeļvidzemē, šī kalna apkārtnē, viņš ar dažiem pavadoņiem apmaldījies mežos un
purvos. Pēc ilgākas maldīšanās viņš beidzot sasniedzis Zilākalna virsotni. Vadona
zglābšanās piemīņai lietuvieši sametuši paaugstinājumu virs kapa kopas
un uzcēlušī virs tā akmens stabu ar iekaltuvārdu un gada skaitli.

Maršrutu iedalījums pēc pārvietošanās veida – pārgājieni

Drošības aspekti maršrutā

Drošība ir saistīta gan ar potenciālās mērķauditorijas īpatnībām, gan ar ārējiem vides faktoriem.

Sākumā plānojot, svarīgi izvērtēt ceļu un taku drošību;

Būtiska ir objektu izvēle un to apskates drošība (nenorobežotas kraujas, alas, bīstami purvi).

Dabisko šķēršļu pārvarēšana ir viens no potenciālajiem riska faktoriem, tikpat nozīmīgi ir cilvēka radīti šķēršļi un paši sastaptie cilvēki.

Tipiskākie papildpakalpojumi, kas atkarīgi no maršruta plānojuma:

- gids – pavadonis;
- transports (tūristu vai tikai bagāžas);
- ēdināšana;
- pārtikas krājumu papildināšanas iespējas (veikals);
- inventāra noma (mugursomas, nometnes inventārs).

Tūrisma maršrutu veidošanas pamatprincipi –Drošības aspekti

Pārgājienu maršruti, dabas takas, nūjošana

Plānojot maršrutus, pa kuriem kājāmgājēji un nūjotāji pārvietosies, jāņem vērā šādi drošības aspekti:

- taku malās nedrīkst atrasties asi un bīstami priekšmeti;
- takas zonā cilvēka galvas augstumā nevar atrasties asi zari, citi bīstami priekšmeti;
- nogāzēs un negatīvās reljefa formās ir jābūt kāpnēm, bet nepieciešamības gadījumā – arī margām vai virvēm;
- pāri mitrām vietām, grāvjiem un ūdenstecēm ir jābūt uzceltām laipām vai tiltiņiem, vai arī jāizvairās no šādām vietām.

<https://www.facebook.com/579772629029784/videos/411248493605022>

Maršrutu iedalījums pēc pārvietošanās veida – velotūrisms

Iespējamā klasifikācija, izvērtējot velobraukšanas prasmju līmeni:

- **minimālas prasmes** – bērni, iesācēji; šāda līmeņa prasmēm piemēroti salīdzinoši īsi (1 diena, 20-35 km), vienkārši maršruti ar augstu drošības līmeni, nozīmīgi maršrutā pieejamie papildpakalpojumi un specifiska velo infrastruktūra;
- **pamat prasmju līmenis** – ceļotāji, kas brauc ar velosipēdu regulāri, taču ne pārāk bieži; spējīgi manevrēt, pārzina satiksmes noteikumus, var veikt garākus un grūtākus maršrutus (1-3 dienas, 30-50 km/dienā), kas daļēji ved pa vispārējās lietošanas ceļiem, nozīmīgi maršrutā pieejamie papildpakalpojumi;
- **augsts prasmju līmenis** – pieredzējuši braucēji ar labu fizisko sagatavotību, kuri brauc regulāri, tai skaitā – ceļo ar velosipēdu; piemēroti gari gan kilometrāžas (3 un vairāk dienas, 50-70 km/dienā), gan laika ziņā maršruti ar augstu sarežģītības pakāpi (kalnu velomaršruti), nav būtiska infrastruktūra un pieejamie papildpakalpojumi

Maršrutu iedalījums pēc pārvietošanās veida – velotūrisms

Tālākā velomaršrutu izstrāde ietver šādas darbības:

1. Maršruta trases izvēle (vieta, ceļu tīkls un tā piemērotība, kustības plānojums);
2. Apskates objektu izvēle;
3. Maršruta trases tehniskais raksturojums (grūtības pakāpe, laika plānojums, nepieciešamais inventārs);
4. Apstāšanās vietas;
5. Naktsmītnes (nometnes vieta vai tūristu mītne);
6. Maršruta marķējums, kartes, orientēšanās maršrutā;
7. Drošības aspekti maršrutā.

Maršrutu iedalījums pēc pārvietošanās veida – velotūrisms

Maršruta trases izvēle

- Velomaršruta trasi raksturojošie galvenie elementi ir: drošība, grūtības pakāpe, precīzs laika plānojums, saistība ar citiem pakalpojumiem vai velomaršrutiem, pievilcība.
- Viens no trases izvēles pamatkritērijiem ir potenciāli izmantojamā ceļu un taku tīkla stāvoklis dažādos gadalaikos minētās infrastruktūras pieejamība, blīvums.
- Maršruta sākumpunktam un galapunktam jābūt sasniedzamam kā ar individuālo, tā sabiedrisko transportu
- Ja trase ir lineāra, tad īpaši svarīga ir galapunkta pieejamība un sasaiste ar tālākām transportēšanas iespējām.
- Ceļu un taku seguma stāvoklis mēdz mainīties, atkarībā no gadalaika vai nokrišņu daudzuma, kā arī ceļa lietošanas intensitātes.
- Ja trase tiek izvēlēta pa vispārējās lietošanas ceļiem svarīgi to plānot tā, lai esošā satiksmes intensitāte neapdraudētu potenciālos maršruta veicējus. Pēc Eurovelo maršrutu izveidošanas vadlīnijām – rekomendētā satiksmes intensitāte uz vispārējās lietošanas ceļiem ir ne vairāk kā 3000 transporta līdzekļu dienā.

Maršrutu iedalījums pēc pārvietošanās veida – velotūrisms

Maršruta trases kapacitāte

Velo ceļojumi parasti tiek veikti gan individuāli, gan mazās grupās (4-10 personas) vai vidējās grupās (10-20 personas). Aktīvajā tūrismā optimāla grupa ir 8-12 personas.

Ja grupa pārsniedz 20 personas, pārvietošanās maršrutā kopumā norit lēnāk un samazinās arī savstarpējās komunikācijas iespēja, ne visi maršruta momenti ir visiem baudāmi vienlīdzīgi.

Apskates objektu izvēle

Velomaršrutos svarīgi, ka objekti ir sasniedzami, tiem piebraucot ar velosipēdu, iespējams novirzoties no pamatmaršruta un veicot radiālus izbraucienus uz un no apskates objekta. Ja ceļš līdz objektam jāveic kājām, tad svarīgi ir piedāvāt tehnisku un drošu risinājumu velosipēdu novietošanai.

Velomaršrutos salīdzinoši liela loma ir ainavai, reljefam, var uzsvērt pašu pārvietošanos (salīdzinoši – starp objektiem var būt lielākas distances).

Maršrutu iedalījums pēc pārvietošanās veida – velotūrisms

Maršruta trases tehniskais raksturojums

Būtiskākie analīzes elementi:

- maršruta kopējais garums (km), atsevišķu posmu garumi;
- izmantotie ceļi, to segums un tā kvalitāte;
- maršruta apvidus, reljefa īpatnības;
- laika plānošana;
- galvenie šķēršļi maršrutā;
- inventārs.

Maršrutu iedalījums pēc pārvietošanās veida – velotūrisms

Ceļa veids	Veicinošais	Kavējošais
Vispārējās lietošanas asfaltēts ceļš	<ul style="list-style-type: none">• salīdzinoši viegla un ātra braukšana• seguma izmaiņas, atkarībā no gadalaika vai nokrišņiem, ir minimālas• tūristam nepieciešamā infrastruktūra (veikali, krodziņi, naktsmītnes) parasti ir viegli pieejami• satiksmes intensitāte ir salīdzinoši zema• lieliska iespēja baudīt tipisku lauku ainavu	<ul style="list-style-type: none">• satiksmes intensitāte ir salīdzinoši augsta• ziemā iespējams apledojums• apskates objekti parasti neatrodas pie paša ceļa• braukšana var būt stipri apgrūtināta, ja ceļa segums nav gluds (īpaši pēc lietainiem periodiem) vai sausā laikā to klāj bieza smilšu kārtā, kas gan apgrūtina braukšanu, gan rada putekļus. Lietainā laikā – dubļi• tuvojoties apdzīvotām vietām, pie mājām braucējus var apdraudēt suņi• citas infrastruktūras pieejamība var būt relatīva
Asfaltēts veloceliņš	<ul style="list-style-type: none">• braukšana droša, viegla un ātra	<ul style="list-style-type: none">• ja veloceliņš ilgstoši ved gar vispārējās lietošanas ceļu, tad satiksmes troksnis var būt nomācošs• Latvijā veloceliņu tīkls nav attīstīts

Maršrutu iedalījums pēc pārvietošanās veida – velotūrisms

Meža ceļš, stiga	<ul style="list-style-type: none">• zema satiksmes intensitāte• parasti zemes segums meža ceļiem ir blīvs, līdz ar to braukšana ir salīdzinoši viegla• meža vide un ainava	<ul style="list-style-type: none">• dabiskie šķēršļi (krituši koki)• ceļa segums var būt dubļains un slidens (pēc lietavām)• ceļa segums var būt meža tehnikas sabojāts• ja ceļa segums ir pārāk smilšains, tad braukšana ir stipri apgrūtināta vai neiespējama• relatīva infrastruktūras pieejamība
Taka	<ul style="list-style-type: none">• nav satiksmes• bieži ved ļoti tuvu apskates objektiem• meža vide un ainava	<ul style="list-style-type: none">• dabiskie šķēršļi (krituši koki, koku saknes)• nav iezīmētas kartēs ar lielāku mērogu• taku izmanto kājnieki• relatīva infrastruktūras pieejamība• apvidus nav pārredzams

Maršrutu iedalījums pēc pārvietošanās veida – velotūrisms

Parasti pārvietošanās notiek 6-8 h/dienā, vairāku dienu maršrutos parasti plāno vienu rezerves stundu pie pamatplānojuma.

Maršrutos, kas ilgst vairāk kā 5-7 dienas, garākie un sarežģītākie posmi plānojami trešajā vai ceturtajā dienā.

Apstāšanās vietas

Velomaršrutos jāplāno apstāšanās vietas un vietas pusdienu pauzei. No infrastruktūras viedokļa ērtībai būtiskas ir velonovietnes. Daļā no apstāšanās vietām būtu jābūt iespējai papildināt dzeramā ūdens krājumus. Pusdienu vietas papildnosacījums var būt infrastruktūra (atpūtas vieta ar soliņiem un galdiem, ugunskura vieta), taču tas nav obligāts nosacījums.

Maršrutu iedalījums pēc pārvietošanās veida – velotūrisms

Nakšņošanas vietas izvēle

Tūristu mītnei vai nakšņošanas vietai velomaršruta gadījumā nav jāatrodas tieši pie pamatmaršruta. Būtiski, ka šajā vietā var droši novietot (atstāt) velosipēdus, ir iespējams nomazgāties, veikt velosipēdu tehnisko apkopi.

Orientēšanās velomaršrutos iespējama pēc:

- maršruta marķējuma (materiāli, izvietojuma plāns, marķējuma uzturēšana);
- leģendas jeb detalizēta ceļa apraksta. Parasti šajā aprakstā akcents ir uz precīzu posmu garumu, būtiskākajiem orientieriem, šeit kā papildu instruments tiek izmantots odometrs (velodators) – ierīce attāluma un ātruma mērīšanai;
- izmantojot satelītnavigācijas ierīces (GPS).

Maršrutu iedalījums pēc pārvietošanās veida – velotūrisms

Drošības aspekti maršrutā

Labs velomaršruts ir drošs velomaršruts. Drošība ir atkarīga no ārējiem faktoriem – satiksmes intensitātes, laika apstākļiem, apdzīvoto vietu īpatnībām un iekšējiem faktoriem – fiziskas sagatavotības un prasmju līmeņa, inventāra izvēles, drošības inventāra (veloķiveres, atstarotāju) pareizas lietošanas.

Iespējamie riska faktori:

- satiksmes intensitāte, autovadītāju braukšanas „kultūra”;
- dabiskie šķēršļi;
- citi trases lietotāji (ja maršruts pārklājas vai šķērso kājnieku takas, gājēju celiņus;
- nepietiekams apgaismojums;
- nepiesieti, klaiņojoši suņi.

Tūrisma maršrutu veidošanas pamatprincipi –Drošības aspekti

Braukšana ar velosipēdu

Velosipēdu maršrutu plānošanā īpaši svarīgi ievērot jau iepriekš paveicamos u.c. veida drošības pasākumus.

Plānojot velotūrisma maršrutu Latvijā, jāņem vērā „Ceļu satiksmes noteikumos” (MK noteikumi Nr.571 2004, ER) noteiktās normas:

- ceļi, kas paredzēti gājējiem un braukšanai ar velosipēdu, apzīmēti ar attiecīgajām ceļa zīmēm nr. 415., 416., 417.
- velosipēdu ceļš paredzēts braukšanai ar velosipēdiem un mopēdiem un var būt apzīmēts ar ceļa zīmi nr. 413. vai ar 932. un 941. ceļa apzīmējumu;
- dzīvojamās zonās velosipēdistu vadītāji var pārvietoties pa ietvēm un brauktuvi visā tās platumā;
- velosipēdu vadītājiem aizliegts braukt pa ceļu, ja tam blakus atrodas velosipēdu ceļš.

Tūrisma maršrutu veidošanas pamatprincipi – Drošības aspekti

Nemot vērā Latvijas autoceļu slikto tehnisko stāvokli, salīdzinoši augsto satiksmes intensitāti un auto vadīšanas „kultūru”, **velotūrisma maršrutus nav ieteicams plānot pa:**

- „A” klases jeb valsts galvenajiem autoceļiem;
- šauriem un sliktas kvalitātes ceļiem ar intensīvu autoplūsmu;
- pa autoceļiem, kur notiek būvniecības un remontdarbi;
- apdzīvotās vietās – pa galvenajām auto maģistrālēm un ielām ar intensīvu autosatiksmi;
- ceļiem, kur notiek intensīvi kravu pārvadājumi ar smagajām kravas automašīnām.

Velotūrisma maršruta aprakstā noteikti ir jāiekļauj informācija par bīstamām vietām (asi pagriezieni, lielāka autoplūsma, nepārskatāmi ceļa posmi u.c.).

<https://en.eurovelo.com/ev13>

Tūrisma maršrutu veidošanas pamatprincipi – Maršruta dramaturģija

Liela loma ir pareizai laika apstākļu un gaismas apstākļu izmantošanai, ieplānojot kultūras un dabas objektu aplūkošanu.

Piemēram, maršrutā ēšanas pauzei paredzēt vietu, kur nesteidzīgi iespējams izbaudīt dabas skatus vai vērot burvīgu ainavu. Iespējams plānot nelielu pārgājienu uz interesantu objektu agri no rīta, vai arī pusdienas pārtraukumā organizēt peldi gleznainā pludmalē.

Svarīgi saskaņot maršruta norises laiku ar iespējami mazākiem sastrēgumiem (t.sk. – citu tūristu pūļiem).

Lapa nr.1

 NR. / Km (attālum s no iepriekšē jā kr-ma)	Maršruta virziena norādes un braukšanas apraksts #Apskates objekti šajā posmā !!! Uzmanību	Foto (Nofotogrāfēts kurstojumu un bulta, kura norāda virzienu)
1.0/0	Maršruta sākums. Taisni pa taku līdz asfaltam #Atskaties uz Burtnieku Ēķingalu.	
2./0,27	PA KREISI! No labās puses pienāk ceļš no Burtniekiem	
3./1,04	PA KREISI uz “Dambju” mājām	
4./0,22	PA KREISI uz “Dambju dižozolu” Pēc apskates dodies atpakaļ uz lielo ceļu #Dambju jeb Gravas dižozols. Aptuveni 400 gadus vecs, resnākais (8,75m) dižozols Latvijā ar augstumu 21m.	

Lapa nr.4

22./0,20	DODIES CAURI PAGALMAM , turoties PA LABI	
23./0,10	TAISNI līdz lielajam ceļam #ceļš vedīs cauri alejai	
24./0,30	PA LABI un tālāk, pa asfaltu	
25./0,30	PA KREISI uz “Jaunozolu” mājām	

Saulgriežu velo brauciens

20.
jūnijs

Dikļu apkārtnē

BUDENBROKA | ZAĻAIS DZELZCEĻŠ | DIKĻI

Tikšanās punkts no rīta: "Budenbroki", Dikļu pag. Kocēnu novads
(GPS: 57.613835, 25.079212)

Sākuma laiks: ierašanās no 9:00, sākums
9:30, no rīta.
Maršruta garums: Ap 25km

Grūtības pakāpe: Vidēji viegls, maršruts
vedīs pa zemes ceļiem, asfaltu un zaļo
dzelzceļu.

Maršruta gaita: No Budenbrokiem
dosimies pa skaistiem lauku ceļiem uz
Ozolmuižas purvu, kurā varēsīm
ielūkoties kūdras rakšanas procesā.
Nelielu atpūtas pauzi aizvadīsim Grebu
kalnā un tad pa Zaļo dzelzceļu dosimies
Dikļu virzienā un gar Mazbriedes upi uz
sākuma punktu – Budenbroku!

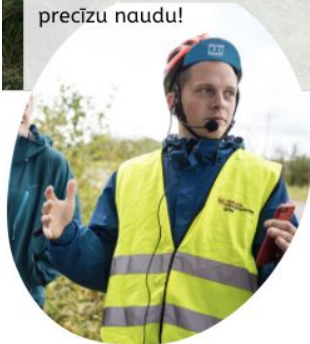
Seko: visit.koceni.lv

 [visit.kocenunovads](https://www.facebook.com/visit.kocenunovads)

Kā ģērbties: Piemērots
apgērbs velobrauciena veikšanai, ērti
apavi, jāgatavojas atbilstoši laikapstākļu
prognozēm, kas šobrīd saka, ka uz
pusdienlaiku līs lietus

Ēdam lietas: Velobrauciena laikā ieteicams
ņemt līdzi dzeramo, iekošanu ar līdzi
paņemto našķi taisīsim Grebu kalnā. Kad
atgriezīsimies, tad mielosimies ar zupu, taču
lai tiktu pie zupas svarīgi, ka jums līdzi ir
sava bļoda un karote!

Samaksa: Dalības maksa vienam
pieaugušajam – 3,50 EUR, bērnam – 1 EUR.
LŪGUMS! Ja tas ir iespējams, samaksāt
pirms brauciena pie Elīnas Upītes, bet ja
nav, tad pirms brauciena meklē mani ar
precīzu naudu!

Velobraucienу vadīs: Pieredzes
bagāts, ar gida diplomu apveltīts,
Kocēnu novada Zilākalna
kultūrvēstures un apmeklētāju centra
vadītājs – **Toms Treimanis**.
Saziņai: turisms@kocenunovads.lv,
+371 28644530

Informējam, ka pasākuma laikā TIKS veikta fotografēšana un filmēšana
atbilstoši vispārīgās datu aizsardzības regulai. Pretenziju gaidījumā dot
ziņu velobrauciena vadītājam pirms pasākuma.

Seko: visit.koceni.lv

 [visit.kocenunovads](https://www.facebook.com/visit.kocenunovads)

Tūristu gidu problēmaspekti

- Informācijas interpretācija (izmantošana, pielietojums, metodes);
- Integrētu zināšanu nepietiekamība;
- Spēja ātri pielāgoties, rīkoties, operēt ar laiku/resursiem/klientu interesēm;
- Gida etikas aspekti.

Tūristu gidu problēmaspekti

- Tehnisko prasmju + dabas izziņas zināšanu trūkums;
- Ne – elastība, nespēja pielāgoties (sajust) klienta vēlmes;
- Nespēja orientēties stresa/ekstrēmās situācijās (nelaimes – gida dēļ);
- Jauni, bez pieredzes;
- “Universālo kareivju” ir maz.

Kā pasniegt stāstu

Kā pasniegt stāstu – Vaidavas ezers, fakti

- 47,6 m vjl.
- 12km uz DR no Valmieras
- Platība – 87,2 ha
- Garums 4 km
- Liel. dziļums – 9m
- Tilpums – 4,56 mlj. m³
- Baseins – 61 km²

Kā pasniegt stāstu – Vaidavas ezers, fakti

- 47,6 m vjl. – kā no Sīmaņbaznīcas sliekšņa līdz tās gailim
- 12km uz DR no Valmieras – kā no Vecrīgas līdz jūrai
- Platība – 87,2 ha – 10x lielāks par Rīgas Esplanādi (otrais lielākais Gaujas NP ezers)
- Garums 4 km- gadsimta garākais olimpiskais peldējums, ko brits Džons Džerviss pieveica 1h un 1 min.
- Liel, dziļums –9m - 5 cilvēku augums
- Tilpums - 4,56 mlj.m3 - katram LV iedzīvotājam ik dienu jāizdzer ūdens glāze – un tā 25 gadus, lai ezers būtu sauss
- Baseins - 61 km² - kā visa Liepājas teritorija

Kā pasniegt stāstu – Bauskas pils, fakti

- Sākta celt 1438. gadā
- Pils mūri 124x43m
- Lielākajā tornī mūsdienās atrodas skatu laukums, tas ir 22 metrus augsts

Kā pasniegt stāstu – Bauskas pils, fakti

- Sākta celt 1438. gadā - Eiropā (Spānijā) parādījās pirmā papīra nauda.
- Pils mūri 124x43m - tajos ieiet 12 NBA basketbola laukumi
- Lielākajā tornī mūsdienās atrodas skatu laukums, tas ir 22 metrus augsts - tads pats kā kriketa laukuma garums vai divu telefona stabu augstums

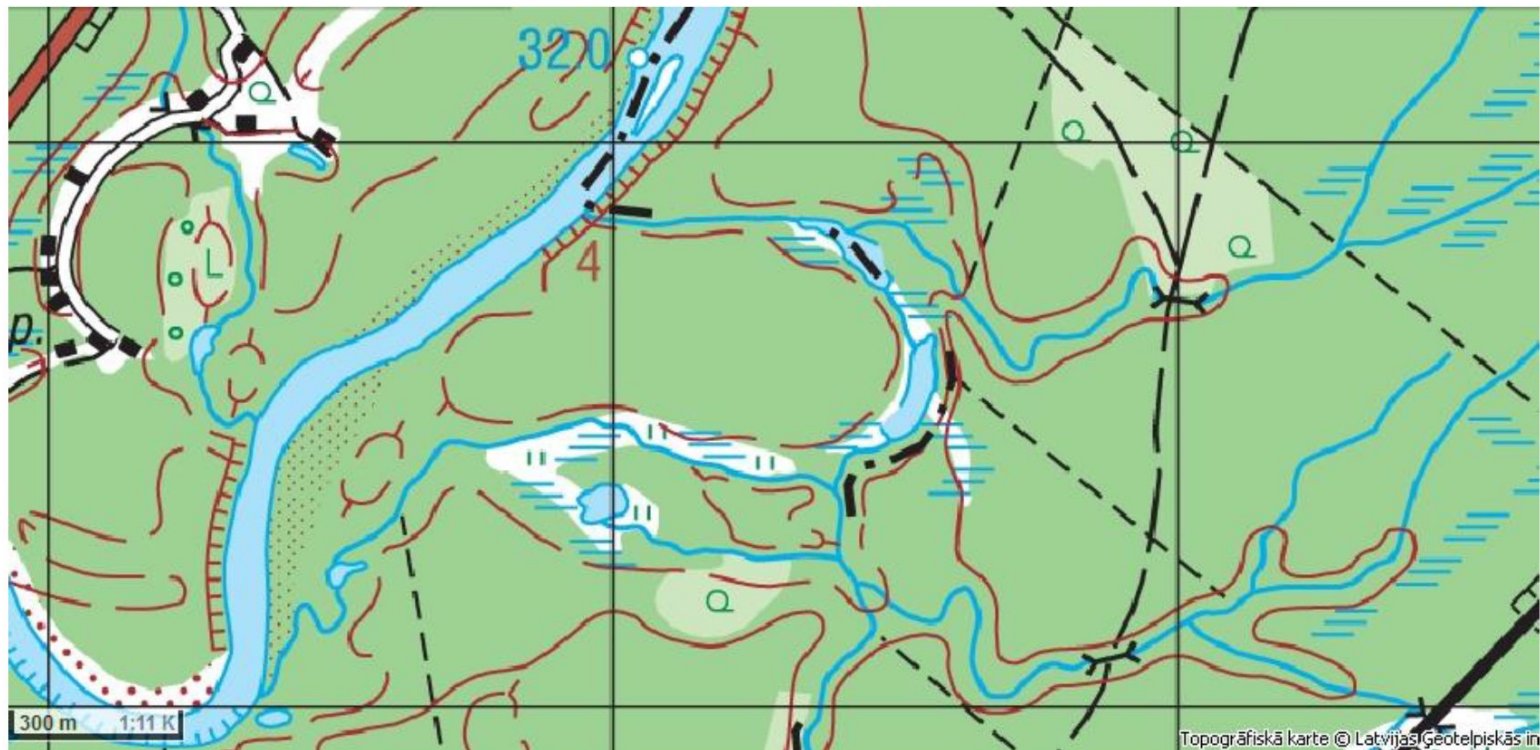
Banānenes Linarda Laicēna ielā

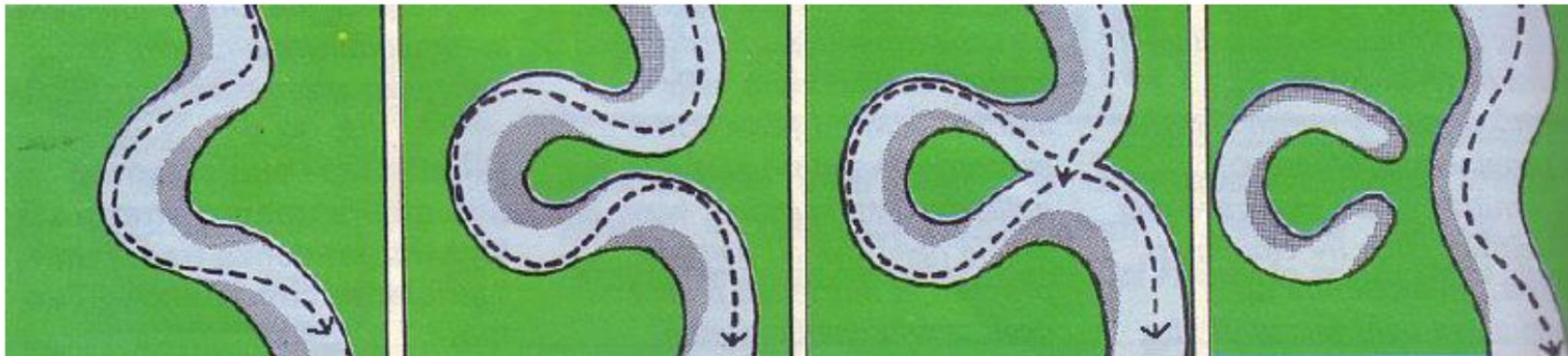
Banānenes Linarda Laicēna ielā

Gaujas meandru veidošanās

Gaujas meandru veidošanās

Gaujas plūdi 1956

Interreg

Latvija–Lietuva

Eiropas Reģionālās attīstības fonds

EIROPAS SAVIENĪBA

LLI-483 «Unikālo ģeoloģisko un ģeomorfoloģisko dabas vērtību izmantošana zaļā izzinošā tūrisma attīstībā»/ GEOTOUR

Apmācības tūrisma gidiem “Dabas tūrisms Zemgalē - ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie objekti”

“Aktīvais tūrisms – tūristam interesantu un oriģinālu programmu veidošana”

*Valmieras novada tūrisma pārvaldes vadītājs, gids **Toms Treimanis***

1.08.2022.